

לאחר הבדלה ציווה כ"ק אדמו"ר שליט"א למסור בהוספה לה"חזרה", "אז ער מיינט דאס ערענסט, און עס איז רעכט אז ביי א צווייטען פארבריינגען אדער אויף יחידות ישאל וואו מען האלט, און דער עיקר החיוב מבני כ' (כנראה שמקודם אמר כ"ק אד"ש בני י"ג ובני י"ח, ואח"כ אמר והעיקר מבני כ') וכל המקדים הרי זה משובח.

אוצר החכמה

* * *

ד. בסיום הסדרה על לעומת קלעי החצר מפרש רש"י כמדת קלעי החצר, והנה רצונו כאן להעיר דהרי תיבת לעומת הרי פירושו הוא בכ"מ הוא מל' מול וכמו זלעו"ז, וכאן הרי אי אפשר לומר שהוא מל' מול דהרי זה הי' מן הצד, ולכן הוא מפרש שהוא מל' כמדה, והנה כתוב לעומת כו' (בין מקודם כאן ובין אח"ז) ושם אין רש"י מפרש לא מלשון מול ולא מלשון כמדת אלא פי' אחר, וכמו שכתוב לעיל לעומת מחברתו ושם מפרש רש"י סמוך מלמע' (כי הרי אי אפשר לפרש שם שהוא מלשון מול וכמו"כ הרי אין לפרש שהוא מלשון כמדת דהרי הטבעת אינה כמדה כו') ולכן הוא מפרש מלשון סמוך מלמעלה וכמו"כ פירש"י על לעומת העצה שהיינו סמוך מלמעלה.

וא"כ הרי צריכים להבין כאן למה אין רש"י מפרש שהיינו סמוך למעלה וכמו שיש קצת מפרשים שאומרים כן שהוא מלשון סמוך כו', וצ"ל למה אין רש"י פירש כן?

(כנראה שנקודת התירוץ היתה שרש"י הוא פשוטו של מקרא, והנה בהלכה מבואר שהמסך הי' צ"ל גבוה מהמזבח כו' בחמש אמות דאם לא כן אי"ז ענין דצניעות, (והי' אריכות בהנוגע למדת הקלעים) וכ"ז הוא בהלכה אמנם בפשוטו של מקרא לא מוכרח שהי' למעלה.)

וזה שרש"י מביא הב' דיעות בהנוגע להמזבח אם הי' שלש אמות ודברים ככתבן, ומביא ג"כ ר"י שהי' ? אמות והרי זהו לא בפשוטו של מקרא מ"מ הרי זהו ג"כ נוגע לפשוטו של מקרא מכיון שכתוב מיותר "רבו" יהי' ונמצא שזה בא לומר שנלמוד גז"ש מן מזבח הפנימי והוא מופנה משני צדדין, ולכן מביא רש"י ג"כ פי' זה מכיון שהוא גם בפשוטו של מקרא אלא שמ"מ הדיעה דדברים ככתבן מכיון שלפועל הרי כתוב ג'.

אוצר החכמה

ובשלמא בזה שכתוב בהחשן רבוע כו' שם לא קשי' על היתור מכיון ששם כתוב מקודם המדה אמנם כאן הרי כתוב להיפוך שמקודם כתוב מדתו ואח"כ רבוע ולזה נמצא שהוא מיותר בפשוטו של מקרא... משא"כ הענין דכאן לפרש שהוא מלשון סמוך מלמעלה הרי זה אינו בפשוטו כו' ולכך הוא מפרש כמדת קלעי כו' ע"כ בהנוגע לפירש"י - (... והי' אריכות בהנ"ל)...

אלא שצריכים להבין דמה נוגע כאן שהוא לעומת קלעי החצר היינו לפי פירש"י שפירושו הוא כמדת, דהרי זה מובן מצ"ע מזה שכתוב בו מדתו; דבשלמא לפי המפרשים שמפרשים לעומת סמוך מלמעלה הנה מובן מה שכתוב אמנם לפירש"י קשה?

אלא שזה יובן במה שמבואר אודות פתח, דשיעורו הוא עשר אמות באורך וכו' ברוחב. דא"כ הרי לכאורה יוקשה שהרי כאן בהמסך לא הי' מדתו כמו"כ, והי' פחות מזה, ולכן אומהים כמדת קלעי החצר והיינו שכאן הוא בפחות מצד זה שהוא צ"ל כמדת קלעי החצר, אמנם בכ"מ לא.

וזה נוגע ג"כ להלכה עפ"י שמבואר החקירה (אשר ישנם אומרים ע"ז למאי נפק"מ) אודות הענין דהדלת אם ענינו הוא על פתיחה או סגירה והיינו אם נאמר שענינו של הדלת הוא שבלתי הדלת הי' כותל, ולכן עושים הדלת על פתיחה (אלא שצריכים לזה מפתח) או נאמר שבלתי הדלת הרי הי' פתוח לגמרי והדלת בא לסגור.

וזה נוגע לענין המזוזה כי אם נאמר שענינו של הדלת הוא לסגור הרי זה אינו נוגע למזוזה והיינו אם יש שער בלי דלת שאם נאמר שענינו של הדלת הוא לסגור הרי זה אינו נוגע כלל לחיוב המזוזה, אמנם אם נאמר שענינו של הדלת הוא בפתיחה והיינו שהפתיחה הרגילה הוא ע"י הדלת א"כ נמצא שזהו תנאי בהפתיחה שכרגיל הוא ע"י דלת ודוקא באופן כזה שיש דלת מחויב במזוזה אבל בלי דלת לא, (אמנם אם נאמר שענינו הוא סגירה הרי זה לא שייך כלל לענין המזוזה (כי הרי המזוזה שייך לענין הפתח ולא נפק"מ אם יש סגירה או לא)...

וכמו"כ י"ל בספ"י המלכות שיש בה ב' ענינים הא' להעלים ולהגביל, והב' לגלות

וכמו שמבואר בשמל' נקרא מסך דלת כו' וזהו מה שמל' נק' ים שהו"ע להעלים והו"ע מה שנקרא כנס"י ע"ש שכונסת כו' וכמו"כ נקרא ארץ שענין זה הוא לגלות וכמו הארץ למטה מצמיח כו'.

ובזה צריכים להבין מהו העיקר בזה אם העיקר הוא להעלים או כגלות.

וואם אין דעם זעט מען ווי עס איז פארכונדען נגלה עם קבלה.

ובזה אומר רש"י כמדת קלעי החצר והיינו שענינה של המסך הוא כמו הקלעים, וכמו הקלעים הוא להעלים כמו"כ ענינה של המסך והדלת להעלים ולהסגיר. וזהו ג"כ שיטת רש"י במנחות שגם כשליכא דלת הרי היא מחויבת במזוזה, וכמבואר בענין דריש גלותא. וזהו הביאור בהמחלוקת אם כשליכא דלת מחויבים או לא וזהו כנ"ל בענין הדלת.

ומזה נמצא שלרש"י נמצא שענין הדלת הוא להעלים, וכמו"כ הוא בענין מל' שבהנוגע לרש"י שהוא בפשט, והוא עולם העשי' הרי ענין המל' הוא להעלים ולהגביל, דעולם אצ"ל הרי הכל הוא בגילוי והוא עולם האחדות, בריאה הוא רובו טוב, ויצירה הוא מחצה על מחצה או שהוא מעורב (כהב' שיטות בזה) אבל עולם העשי' הוא העלם ורע והקליפות גוברים בו, עד שאפשר להיות אלקים אחרים.

ואעפ"י שבעשי' הרי הוא בהעלם אעפ"י הרי לעומת זה אין הפי' שהוא ממש אותו דבר וכמו זלעו"ז שהקליפה הוא היפוך מקדושה אלא שהוא מה לעו"ז וכמו"כ כאן הרי יש כח מהתורה ע"י העבודה לעשותו לענין הפתיחה והיינו שיהי' גילוי... ויהי' כפתחו של אולם... ולע"כ יהי' ונגלה פי' הוי' וראו כל בשר כו'...

* * *